

Arbeiders aller landen, verenigt u!

Nr. 357
1e kwartaal 2013
1,30 Euro

INTERNATIONALISME



www.internationalism.org
belgium@internationalism.org

Tunesie-Egypte: p.2-3

INTERNATIONALE KOMMUNISTISCHE STROMING IN BELGIË

NA FORD-GENK, ARCELOR MITTAL EN CATERPILLAR...
NOG MEER BESPARINGEN, AFDANKINGEN, PRECARITEIT...

Eenmaking en solidariteit zijn nodig!

Maar hoe?

Na de sluiting bij Ford-Genk, worden er 1400 van de 4000 jobs geschrapt bij Caterpillar Gosselies. Ondertussen sluit ook ArcelorMittal de deuren van 7 van de 12 koude lijnen te Luik. Zowat 1300 ontslagen zijn aangekondigd. Sinds 2011 waren in Luik al 800 banen verdwenen door de sluiting van de warme lijnen. Ook in Brussel, Gent, Schoten en Overpelt vielen er de laatste 2 jaar slachtoffers. Allen maken ze deel uit van de 9000 jobs die wereldwijd verdwijnen die ArcelorMittal in 2008 aankondigde (1): de Belgische bourgeoisie 'vergeet' immers vaak het banenverlies in Frankrijk, Spanje, Luxemburg... te noemen. En laten we de drama's bij de andere bedrijven niet vergeten, zowel in binnen- als buitenland: Beckaert, Belfius, Carsid, Dow Chemical, Dufenco, ING, NLMK, Philips, Siemens... Allen danken af, sluiten productie-eenheden volledig of voeren andere besparingsmaatregelen door. De overheidsdiensten ontkomen niet aan deze golf van rationalisaties: de hervormingen van staatssecretaris Bogaert voorzien een nieuw evaluatiesysteem, die ondermeer een hogere werkdruk met zich zal brengen, promotie zal bemoeilijken, premies voor nacht- en weekendwerk vermindert. (2) Ook bij het OCMW wordt er drastisch gesnoeid: in Beringen, Mechelen, Rochefort, Zelzate... komen er naakte ontslagen en afvloeiingen. Contracten worden niet verlengd, mensen die op pensioen gaan worden niet vervangen.

België ontsnapt dus duidelijk niet aan de crisis: in 2012 vielen er zowat 17000 jobs weg, (3) het aantal faillissementen voor het jaar 2012 ligt hoger dan 10000 en de werkloosheid neemt duidelijk toe, vooral onder jongeren. (4) De sluiting van productieplaatsen leidt bovendien amper tot de heropening van andere in het buitenland. We hebben dus niet te maken met 'simpele' delocalisaties, maar met een daadwerkelijke krimp van de mondiale productie. En als nieuwe productie-eenheden openen, dan is dit om de arbeiders nog meer uit te persen: zo verhuist Ford een deel van de productie van Genk naar Valencia, waar de lonen 42% lager liggen! De één zijn dood is de ander... ook zijn dood!

Wie is voor dit bloedbad verantwoordelijk? Is het Ford dat zijn "engagement" voor Genk

verraden heeft? Is het Lakshmi Mittal omdat hij een onbetrouwbare manager is? Zijn het de regeringen omdat ze hun beloftes om de werkgelegenheid te beschermen laten vallen? Nee! De ware oorzaak voor deze sociale rampen ligt niet bij de afzonderlijke 'onethische' bedrijven, 'onbetrouwbare' kapitalisten of 'laffe' regeringen. De algemeenheid van de aanvallen die de arbeidersklasse wereldwijd en in België ondergaat zijn het rechtstreekse gevolg van de crisis van het kapitalisme. Het kapitalisme kan niet meer!

Het kapitalisme biedt geen toekomst

Sinds een aantal jaren volgen op wereldvlak de crises van het vastgoed, van de beurs, van de handel en de industrie, van de banken en van alle soevereine staatsschulden elkaar op. Ondertussen bedraagt de staatsschuld in de Eurozone 8.517 miljard euro, of gemiddeld 95 procent van het bruto binnenlands product van de zone. (5) Welke staat zal het risico aangaan die schulden te financieren? Onbetaalbare schulden financieren betekent immers op termijn zelf insolvent worden. Dit is een risico dat bijv. Duitsland bedreigt. Hoe gaat het systeem dan wel de absoluut noodzakelijke relance financieren die het bloedbad in de economie zou moeten stoppen? Nog meer bezuinigingen en rationalisaties vermindert de koopkracht nog sterker, waardoor de producten nog minder worden verkocht en dus nog meer rationalisaties, sluitingen, loondalingen... moeten volgen. Of schuimt het de markt van het spaargeld af door superlage spaarrentes te hanteren, zoals nu in België met rentes die onder de 1% duiken, terwijl de inflatie 2,76% bedraagt? In dat geval smelt de financiële buffer die vele arbeidersgezinnen opbouwden tegen potentiële tegenslagen, lopende schulden (leningen) en armoede als sneeuw voor de zon. Welke de methode ook is, op termijn zal de koopkracht opnieuw sterk dalen.

Geld bijdrukken dan maar, zoals de VS, Japan en het VK doen door lage leningrentes op de markt te gooien? Maar zo wordt een nog diepere schuldenput gecreëerd en zijn we terug bij af, want als puntje bij paaltje komt is er voor elk geld een reële tegenwaarde nodig. Dus geen fictief geld, zoals ons spaargeld dat door de bank onder de vorm van een lening nogmaals in circulatie wordt gebracht, terwijl ons wijsgemaakt wordt dat het

nog altijd op onze rekening staat. Om de schulden terug te betalen moet er dus een werkelijke nieuwe waarde (in de vorm van waren) gecreëerd en verkocht worden.

Hoe ontstaat nieuwe waarde echter? "De waarde van een waar wordt bepaald door de in de waar vervatte totale hoeveelheid arbeid. Een deel van die hoeveelheid arbeid is gerealiseerd in een waarde, waarvoor een equivalent is betaald in de vorm van arbeidsloon; een ander deel echter in een waarde, waarvoor geen equivalent is betaald (meerwaarde). Een deel van de arbeid, die de waar bevat, is betaalde arbeid; een deel is onbetaalde arbeid." (6) Indien de kapitalisten op aarde erin slagen hun waren voldoende te verkopen, strijken zij de meerwaarde op en ma-

ken ze winst. "Natuurlijk kopen de arbeiders die waren... voor zover hun lonen daartoe strekken. Er blijft dus een goed deel over dat nog verkocht moet worden. De waarde daarvan is gelijk aan het gedeelte van het werk van de arbeiders dat zij niet betaald krijgen. Enkel dat gedeelte bezit de magische kracht winst op te brengen voor het kapitaal. De kapitalisten verbruiken zelf ook... en zijn er meestal niet te slecht aan toe. Maar ze kunnen op hun eentje niet alle waren kopen die draagsters zijn van de meerwaarde. Dat zou zinloos zijn. Het kapitaal kan, als het winst wil maken, niet de eigen waren van zichzelf kopen; het zou zijn alsof je het geld haalt uit de linkerzak om het vervolgens in de rechterzak te steken. Niemand wordt daar rijker van, zullen de armen

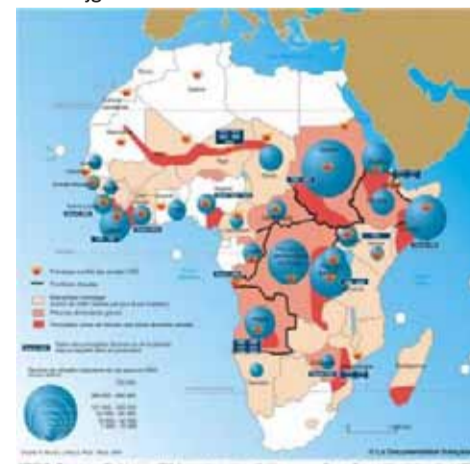
(wordt vervolgd op pagina 2)

TUSSENKOMST IN MALI

Weeral oorlog in naam van de vrede en de bevrijding van de bevolking!

"Wat we gedaan hebben was om te bevrijden.": verklaarde president Hollande voor de camera's tijdens zijn bezoek op 2 februari jongstleden in Timboektoe. Het is moeilijk om zich niet te laten misleiden door de mooie schijn! Inderdaad we zagen een jubelende menigte, die met de Franse driekleur en de Malinese vlag zwaaide, terwijl ze de verdienstelikheden van de Franse president bezong en ophemelde, en die de "nationale held van Mali" ontvingde. Hollande, de "grote bevrijder", heeft zich blijkbaar niet vergist om er de "belangrijkste dag van zijn politieke leven" in te zien. Communicatie is een belangrijk strategisch wapen en zoals Mitterrand het in zijn tijd heeft gedaan in Sarajevo, zo heeft Hollande een beeld willen nalaten, met een gevoel van legitieme overwinning in naam van een zogenaamde strijd "voor vrede". Maar van het conflict daarentegen is geen enkel beeld doorgesijpeld, niet het minste spoor van een lijk, noch van de massieve bombardementen van het Franse leger in het noorden van Mali, amper een schuchter gefluister over de wreedheden van de Malinese troepen. Doorlopen, hier is niets te zien! Het propagandawerk wordt zo ontzettend vergemakkelijkt door de terreur zelf van de fundamentalisten en de maffiose bendes enerzijds en door de blinde uitgelatenheid van een verzwakte en opgeluchte bevolking anderzijds die eindelijk terug "zingen kan", dat niets van dit alles aanleiding geeft tot kritiek! Aan de wreedheid van de gewapende bendes die heersten in het noorden van Mali dient niet getwijfeld te worden. Deze krijgsheren zaaien dood en terreur overal waar ze voorbijkomen. Maar in tegenstelling tot wat de politici en journalisten ons in koor vertellen, hebben de beweegredenen van de Franse interventie vanzelfsprekend niets te maken met het lijden van de lokale bevolkingen. De Franse staat beoogt enkel zijn vuile imperialistische belangen te verdedigen. In werkelijkheid zal de uitbundigheid van de bevolkingen van korte duur zijn. Als een "grote democratie" met zijn tanks voorbijkomt, is

het gras nooit meer groen nadien! Integendeel, verslagenheid, chaos, miserie, zijn de bewijzen van hun tussenkomst. De onderstaande kaart geeft de details weer van de belangrijkste conflicten die Afrika geteisterd hebben gedurende de jaren 1990 en de hongersnoden die het heeft getroffen. Het resultaat is spectaculair: elke oorlog -dikwijls gevoerd onder de vlag van het recht op humanitaire tussenkomst, zoals in Somalië in 1992 of Rwanda in 1994- heeft geleid tot grote voedseltekorten. Het zal in Mali niet anders gaan. Deze nieuwe oorlog gaat paradoxaal, de ganse regio destabiliseren en de chaos gevoelig doen stijgen.



Een imperialistische oorlog

"Mijals president, betekent het einde van het 'Francafrique' ". Deze grove leugen van François Hollande zou ons aan het lachen kunnen brengen is het niet dat dit een imposante militaire logistiek en nieuwe slachtoffers tot gevolg heeft. Er zijn evenveel soldaten gemobiliseerd als in Afghanistan, 4000 man! "Wij hebben 10 000 ton materiaal in vijftien dagen

(wordt vervolgd op pagina 3)

• Tunesië, Egypte

De "Arabische revoluties" 2
in het slop..... 3

• Internationalisme als antwoord op de Koerdische problematiek

Nationalisme kan nooit aan de basis liggen van een klasseloze samenleving..... 4

• Discussiecyclus over de crisis (III)

Is de crisis structureel en dus op te vangen door een aantal hervormingen? 8

TUNESIË, EGYPTE

De “Arabische revoluties”

Terwijl de zogenaamde ‘Arabische revoluties’ hun tweede verjaardag vierden, kwamen rellen en massale demonstraties die zich in de afgelopen maanden en weken in Egypte en Tunesië voerden de wereld eraan herinneren dat het vertrek van de dictators Ben Ali en Mubarak niets had opgelost. Integendeel, de economische situatie, met in zijn nasleep de toename van de werkloosheid, de ellende en de aanvallen op de arbeidersklasse, is verslechterd. En het heersende autoritarisme net als het geweld van de repressie die de demonstranten vandaag te verduren krijgen moeten in niets onderdoen voor wat er daarvoor bestond.

Enorme woede en moed...

Tunesië, waar de zelfverbranding van de jonge Mohammed Bouazizi de aanleiding was tot de “Arabische lente”, kent een ernstige sociale, economische en politieke crisis. Het officiële werkloosheidscijfer bedraagt 17% en sedert maanden nemen de stakingen toe in vele sectoren. De woede die zich zo openlijk en massaal heeft uitgedrukt in vele steden van het land kwam niet als een donderslag bij heldere hemel. Reeds in december, waren werkloze jongeren slaags geraakt met de politie in de stad Siliiana, uit protest tegen het bezuinigingsprogramma dat door president Moncel Marzouki werd aangekondigd. Demonstraties van solidariteit vonden plaats in verschillende grote steden en in de hoofdstad tegen de repressie en zijn 300 gewonden, sommigen door hagel. Tegenover de groeiende sociale spanningen stelde de Tunesische

president: “We hebben niet te maken met één enkele Siliiana. Ik ben bang dat dit opnieuw gebeurt in meerdere regio’s”. En de moord van de seculiere opposant Chokri Belaid bracht de mensen onlangs opnieuw op straat; zijn begrafenis was voor de 50.000 mensen in de begrafenisstoet de aanleiding om op te roepen tot “een nieuwe revolutie” en om “brood, vrijheid en sociale rechtvaardigheid” te eisen, wat ook de belangrijkste slogan was van 2011. In een twaalfsteden, werden naast politiebureaus, zoals in het centrum van Tunis, ook de gebouwen aangevallen van de islamistische partij aan de macht, Ennahda, en werd het leger ingezet om de massale protesten in Sidi Bouzid, waar de “Jasmijnrevolutie” twee jaar geleden was gestart, in te perken.

Om de zaak te sussen en de beweging te recupereren, heeft de vakbond UGTT (Algemene Unie van Tunesië) opgeroepen tot een algemene staking, de eerste in 35 jaar, terwijl de regering voor de schijn een aantal verschuivingen doorvoerde aan het hoofd van de Staat in afwachting van de verkiezingen in juni. Op dit ogenblik lijkt de spanning weg te ebben, maar het is duidelijk dat de woede zal blijven gisten temeer dat de belofte van een toekomstige lening door het Internationaal Monetair Fonds nieuwe drastische bezuinigingsmaatregelen met zich zal meebrengen.

In Egypte is de situatie niet beter. Het land kan de rekeningen niet meer betalen. In oktober vorig jaar, publiceerde de Wereldbank een rapport waarin het zijn “bezorgdheid” uitdrukte ten aanzien van de toename van stakingen, met een record van 300 alleen al in de eerste helft van September. Op het einde van 2012 waren er vele anti-regeringsbetogingen, in het bijzonder rond het referendum dat werd

georganiseerd door de Moslimbroeders om hun macht te legitimeren. Sinds 25 januari, de tweede verjaardag van het uitbreken van de “Egyptische revolutie”, is het protest nog toegenomen. Dag na dag, stellen duizenden demonstranten de door de nieuwe regering opgelegde levensvoorwaarden aan de kaak en eisen het vertrek van president Morsi.

Maar het is uiteindelijk de woede ten opzichte van de repressie die de situatie tot ontploffing bracht. De aankondiging op 26 januari van de terdoodveroordeling van 21 al-Masry clubsupporters van Port-Said, die betrokken waren bij het drama op het einde van een voetbalwedstrijd op de 1ste februari 2012, waarbij 77 mensen omkwamen, was de aanleiding tot een golf van geweld. De vreedzame demonstraties waartoe het Front voor Nationale Redding, de belangrijkste oppositiekraft, had opgeroepen, liepen uit op stadsguerrillataferelen. Op de avond van de 1ste februari, waren duizenden demonstranten op het Tahrirplein en vóór het presidentieel paleis betrokken bij regelrechte gevechten met de ordetrijdkrachten. De 2de februari waren zij nog met duizenden om stenen en molotovcocktails te gooien tegen de omheining van het gebouw. In één week tijd leidde deze rellen die met geweld neergeslagen werden tot meer dan 60 doden, waarvan 40 in Port-Said. Een video die een naakte man toonde die geslagen wordt door de politie heeft de reeds grote woede bij de manifestanten nog aangewakkerd. Ondanks de avondklok die door het regime werd ingesteld, waren er betogingen in drie steden langs het Suezkanaal. Een demonstrant verklaarde: “We komen nu op straat, want niemand kan ons zijn ideeën opleggen (...) we zullen ons niet onderwerpen aan de overheid.”

In de stad Ismailia werden naast betogingen, ook voetbalwedstrijden georganiseerd door de inwoners om zowel de avondklok als de verharding van het regime te trotseren, en het hoofdkwartier van het Moslim Broederschap werd in brand gestoken.

Gezien de omvang van de woede dat tot uitdrukking kwam in de beweging, heeft de politie, uit angst voor zichzelf, op 12 februari in tien provincies gedemonstreerd om de regering te vragen ze niet te gebruiken als onderdrukingsinstrument

2013 overgeslagen naar ontgoocheling en woede. Toch is het steeds dezelfde overblijvende democratische illusie die wordt uitgedrukt, een illusie dat sterk verankerd is in de geesten. En deze wordt onderhouden door de huidige ideologische stemmingmakerij, waarbij met de vinger gewezen wordt naar het religieus fanatisme, voorgesteld als de grote verantwoordelijke voor de repressie en de moorden, waardoor de continuïteit van het repressieapparaat van de bourgeoisie feitelijk versluierd wordt. Dit werd treffend



in de onrust die het land aan het wankelen brengt ! In december reeds, weigerden velen van hen de demonstranten te confronteren in Caïro en hadden zij zich op het gepaste moment met hen “solidair” verklaard.

... maar uitzichtloos...

In alle betogingen hoort men dezelfde leuze : “Ennahda, rot op!” en “Morsi, rot op!”, net zoals twee jaar geleden, toen er “Ben Ali, rot op!” en “Mubarak, rot op!” scandeerde. Maar als begin 2011 de toon nog was deze van de hoop op verandering, van het inslaan van een brede weg naar “democratische” vrijheid, dan is hij in

geïllustreerd in Egypte en in Tunesië, waar de machthebbers meedogenloos de rellen onderdrukt hebben terwijl ze voorheen nog machteloos stonden tegenover de arbeidersstakingen : illusies betaalt men en zal men altijd meer betalen met bloedbaden. Na het vertrek van de “seculiere” dictators kwamen de religieuze leiders, die op “democratische” wijze een andere dictatuur proberen op te leggen, die van de sharia, waarop alles nu wordt gefocust. Maar het gaat om dezelfde dictatuur, deze van de bourgeoisie en haar staat tegen de bevolking, die van de meedogenloze uitbuiting van de arbeidersklasse.

Dezelfde vraag rijst met betrekking tot het geloof in de mogelijkheid om “de zaken

(vervolg van pagina 1)

je vertellen. Om te accumuleren, om zich te ontwikkelen, moet het kapitaal dus kopers vinden buiten sfeer van de arbeiders en de kapitalisten. Anders gezegd, het moet absoluut afzetmarkten vinden buiten zijn systeem, zo niet blijft het zitten met onverkoopte waren die de markt verstikken: het zit dan met een ‘overproductiecrisis!’ (7)

Als de bedrijven vandaag stilliggen is het dus niet omdat de arbeiders niet willen werken of er geen behoeften meer zijn, maar omdat de kapitalisten er geen winst meer in zien. De koopkrachtige afzetmarkten zijn onvoldoende tot niet bestaande en de winst kan dus enkel behaald worden door nog grotere sociale roofbouw en uitbuiting. Daarom sluiten bedrijven hun deuren, verlagen ze de productiekosten, drijven ze de productiviteit op, worden onproductieve kosten (sociale zekerheid, werkloosheidsuitkering, pensioenen) afgebouwd. Het kapitalistische wereldsysteem zit in het slop!

Wat kunnen we doen tegen de verslechtering van onze werken levensomstandigheden? Hoe kunnen we het hoofd bieden aan de aanvallen? Het kapitalisme is in haar geschiedenis nooit vredelievend, redelijk, moreel of duurzaam geweest. Het heeft nooit uit vrije wil verbeteringen aan arbeiders of andere uitgebuiten afgestaan. De arbeidersbeweging is steeds een beweging van strijd geweest. Zonder verzet blijven de heersers aan zet. De laatste jaren zien we dan ook opnieuw een stijgende strijdbaarheid binnen de wereldwijde arbeidersklasse. Ook in België tonen de arbeiders tekenen van strijdbaarheid. Dat zagen we bij Ford-Genk en vooral bij de toeleveringsbedrijven, bij ArcelorMittal-Luik, bij de ambtenarenbetogingen in 2012 en 2013... Maar ontevredenheid en strijdbaarheid alleen blijken niet voldoende om doeltreffend weerstand te bieden. De verontwaardiging slaagt er niet echt in om zich te vertalen in een krachtige verzetsbeweging. Waarom niet?

Corporatisme = doodlopend straatje

Om een krachtsverhouding op te bouwen is eenheid nodig. En om daartoe te komen is solidariteit vereist. Ook de bourgeoisie roept echter via haar verschillende organen, zoals vakbonden,

regering (nationaal, regionaal of lokaal), burgerlijke partijen, massamedia... op tot “solidariteit”, maar wat voor één!

“Solidariteit, jazeker”, zegt de burgerij, maar dan binnen het bedrijf, de sector en de streek. De burgerlijke “solidariteit” sluit de arbeiders op in het corporatisme en het regionalisme.

Waarom zochten de arbeiders in Luik en Genk elkaar immers niet op, hoewel ze maar 50 km van elkaar zijn verwijderd en hun problemen dezelfde zijn? Waarom worden betogingen op verschillende plaatsen en tijden gehouden en dit dan nog zo lokaal mogelijk? Zo ging een “Mars voor de toekomst” door op 11 november in Genk, terwijl er op 14 november in Brussel een Europese betoging was gepland; op 26 januari was er een betoging in Seraing, terwijl op 7 februari een ambtenarenbetoging plaatsvond in Brussel. Weer een andere betoging vond plaats op 21 februari te Brussel.

Deze versplintering van de arbeiders wordt door niemand minder dan de vakbonden georkestreerd om elke kiem van vereniging van strijd en discussie uit te roeien. Dat de vakbonden elke vorm van solidariteit en eenheid saboteren, voelen delen van het proletariaat aan: arbeiders van de toeleveranciers van Ford-Genk hebben zich afgescheurd van de vakbond en georganiseerd in een onafhankelijk stakingscomité. Maar is dit wel voldoende? Ondanks de ontevredenheid van de arbeiders t.o.v. de vakbonden, hebben ze niet gebroken met de corporatistische logica. Het comité eist immers een even hoge ontslagvergoeding als de arbeiders van de Fordfabriek zelf. Ze willen ‘even Ford zijn als Ford’. Is het voldoende om woedend te zijn over een slechte verdeling van de armoede? Moeten wij dan niet woedend zijn over de armoede zelf? Moeten wij dan niet solidair zijn tegen de armoede? De ‘solidariteit’ van de vakbeweging komt neer op het aanvaarden van de miserie in naam van de nationale economie! En dit is goed te begrijpen, want de vakbonden zijn al tientallen jaren een integraal deel van de kapitalistische staat. Zij zijn de waakhonden van de staatsbelangen op de werkvloer.

Geen solidariteit met de nationale economie!

“Solidariteit, jazeker”, zegt de burgerij, maar dan met de

Na Ford-Genk, Arcelor Mittal, Caterpillar...

maatschappelijke en politiek krachten binnen het democratisch systeem. De burgerlijke ‘solidariteit’ sluit de arbeiders op in de logica van het nationale kapitalisme.

Vele arbeiders, waaronder die van Ford en ArcelorMittal, leggen hun hoop bij de overheden. Daarbij hebben ze zelfs meer vertrouwen in regionale of lokale dan in nationale overheden. Geen enkele overheid kan echter een antwoord bieden op hun problemen, aangezien de taak van de overheid het beheer en de verdediging van de belangen van de nationale economie zijn. Het maakt niet uit of de staat Belgisch, Vlaams, Waals, Catalaans, Schots of Palestijns is. Geen enkele kan aan het failliet van het kapitalisme ontsnappen. De regeringen kunnen hun beloftes niet waarmaken, bijv. om de hoogovens in Luik open te houden (onder rechtstreekse staatscontrole of door een private overname). Zij draaien een rad voor de ogen van de arbeiders. Kijk maar naar de ellenlange, uitputtende procedure vóór de definitieve sluiting van Opel Antwerpen. De nationale belangen vragen om altijd meer opofferingen en uitbuiting en zijn dus tegengesteld aan die van de arbeidersklasse. “De arbeiders hebben geen vaderland.” (8)

Is de democratie dan geen politiek apparaat van en voor het volk? Nee! De kapitalistische democratie onderscheidt zich daarbij van de openlijke dictatuur, doordat ze een schijnbaar beslissingsrecht toestaat aan al haar onderdanen. Zo bindt zij de arbeidersklasse aan haar belangen, die niets anders zijn dan de belangen van het nationale kapitaal en dus het kapitalisme. Of zoals de beweging van de Indignados in Spanje het stelde: “het is een dictatuur, maar je ziet ze niet.” Solidariteit met de democratische staat zoeken leidt tot zelfmoord voor de arbeidersklasse.

Uitbreiding, eenmaking, klassensolidariteit!

In de loop van 2011 en 2012 werd er in alle werelddelen massaal geprotesteerd, gestaakt en betoogd: van Noorwegen tot Portugal, van India tot Turkije, van Egypte tot China. In september nog trokken honderdduizenden de straat op in Portugal, tienduizenden in Spanje, Griekenland en Italië. In Japan was het van 1970 geleden dat men nog demonstraties tegen de levensvoorwaarden had gezien van zo een omvang

Nationalisme kan nooit aan de basis liggen van een klasseloze samenleving

Begin augustus 2012 werd in het plaatsje St Imier (Zwitserse Jura) een Internationale Anarchistische Ontmoeting gehouden. Een van de sprekers daar was een woordvoerder van Fekar (Federatie van Koerdische Associaties in Zwitserland)(1). Het initiatief om deze persoon daar te laten spreken was genomen door de Zwitserse groep van het Forum van Duitssprekende Anarchisten, die zich inspant om Turkse/Koerdische anarchisten in één federatie onder te brengen. Volgens de spreker zou de PKK (De Koerdische Arbeiderspartij, een partij met Maoïstische en Stalinistische roots, Koerdisch: Partiya Karkerên Kurdistan) "eind jaren negentig de conclusie getrokken hebben dat ook al hadden de Koerden nog geen eigen staat, zich toch al problemen voordeden met autoriteit in de eigen beweging die overeen-

kwamen met die binnen een staat. De PKK is dan ook afgestapt van een 'proletarische oriëntering' en van een model van een onafhankelijke nationale staat met een eigen regering, en dus van een autoritaire staatsvorm. Ze zou nu model staan voor een "communale" samenlevingsvormen, waarin de vrijheid van de vrouw, maar ook 'transgenders' en eigenlijk elk individu voorop staat, waarin respect heerst voor onderlinge verschillen en gestreefd wordt naar een goed ecologisch evenwicht in de natuur. "Aldus synthetisch weergegeven het verslag van een van de deelnemers (2). Jan Bervoets, een lid van de redactie van het anarchistische blad in Nederland 'Buiten de Orde', spreekt zijn reserves uit ten aanzien van de uiteenzetting van de woordvoerder van Fekar. Hij vraagt zich af of "Öcalan het licht heeft gezien, dan wel dat het gezegde 'als de vos de passie preekt, boer pas op

je ganzen van toepassing is". Maar tegelijkertijd laat hij doorschemeren dat het toch niet helemaal onmogelijk is dat de PKK zich werkelijk ontwikkelt in de richting van een organisatie met anti-autoritaire en communale principes, waarbij het individu voorop staat. "Of we hier met zijn allen geschiedenis hebben meegemaakt of een grote begoochelingstruc? De geschiedenis zelf zal het ons leren." Ondanks de reserves, die hier worden uitgedrukt, is dit toch weer de politieke naïviteit ten top, die het anarchisme zo vaak kenmerkt. De wens onder de anarchisten om ergens uitdrukkingen te zien van anarchistische beginselen is zo groot, dat een schim van een anarchistisch principe (anti-autoritair, communaal, federalistisch, het primaat van het individu) voldoende is om bij vele anarchisten een jubelstemming te doen ontstaan (2)

Naar aanleiding van deze discussie binnen het anarchistische milieu, stelde een deelnemer aan de 'zomerdag 2012' in België van de IKS ons de vraag wat het standpunt is van de IKS ten aanzien van de recente ontwikkelingen binnen de PKK. Uit onderstaande bijdrage mag duidelijk zijn dat de PKK, hoe mooi de spreker het ook voorstelt, nog steeds niets te maken heeft met de strijd voor de emancipatie van de mensheid en haar bevrijding uit het juk van de klassenmaatschappij. (3)

Oorsprong van de PKK

De PKK werd op 27 november 1978 in het plaatsje Fis (Diyarbakır) opgericht door onder andere Abdullah Öcalan, Mazlum Dogan en 21 volgelingen. Haar doel was het beëindigen van het Turkse «kolonialisme» in Oost en Zuid-oost-Turkije en de realisatie van een onafhankelijke en verenigde Koerdische staat (4). Sinds de oprichting is Öcalan (apo) de onbetwiste leider van de PKK.

Ideologisch ging zij de mosterd halen bij het stalinistisch geschoeide maoïsme (wat de gastspreker in St Imier de 'proletarische oriëntering' noemt). Door middel enerzijds van een boerenleger zou de macht kunnen gegrepen worden en anderzijds moest er gezocht worden naar geallieerden op het imperialistische schaakspel van Oostblok versus Westblok. Om dit doel te bereiken heeft de PKK zich bereid verklaard alle middelen te gebruiken, hoe verschrikkelijk bepaalde daden ook mogen zijn. De PKK startte een gewapende strijd, met talrijke aanslagen, ook tegen andere Koerdische fracties. Sommigen stellen nochtans dat de PKK de Turkse Koerden hun zelfrespect heeft teruggegeven en ze bewust heeft gemaakt van hun Koerdische identiteit. Turkije van zijn kant, waar het overgrote deel van de koerden in de regio wonen, heeft zich altijd, ondanks de beloften na WOII, tegen iedere vorm van autonomie verzet en speelde de kaart van de assimilatie. Het strategisch belang van de regio, nog veel meer dan het economisch, was hier doorslaggevend. De Koerden werden officieel de 'Bergturken' genoemd en hun taal werd als een Turks dialect afgedaan. Zij werden arm gehouden en moesten in het gareel lopen.



De burgeroorlog: strijdtoneel van het wereldimperialisme

Op 15 augustus 1984 vielen door de PKK getrainde Koerdische boeren politieposten in de plaatsjes Eruh (Siirt) en

Şemdinli (Hakkari) aan, waarbij twee Turkse agenten werden gedood. Dit was de start van een hele reeks para-militaire acties. Als tegenmaatregel besloot de Turkse overheid duizenden Koerden te rekruteren die, in ruil voor wapens en geld, als dorpswachten tegenover de PKK kwamen te staan.

De PKK trad meedogenloos op tegen deze dorpswachten, evenals tegen alle Koerden die sympathieën vertoonden met het Turkse centrale bewind, naast hun aanslagen tegen de landheren. Hierdoor verloor de PKK de sympathie van een deel van de Koerdische bevolking, waaronder die van andere Koerdische fracties, zoals deze van Massoud Barzani in Noord-Irak. De bevolking van Koerdistan werd dus in de tang genomen door enerzijds de PKK guerrilla en anderzijds het Turkse leger. De nationalistische en op stalinistische basis georganiseerde partij werd ook strategisch ondersteund in dit gewapend conflict door andere imperialistische krachten in de regio die hen als pressiemiddel tegen Turkije gebruikten.

Net als andere burgerlijke partijen aan de linkerkant, stelde de PKK zich toen voor als de verdediger van het "socialisme". Door de gewapende strijd tegen de toenmalige wrede Turkse overheid kon de PKK een deel van de arbeiders en arme massa's die uitzichtloos waren of illusies hadden naar zich toe trekken en meesleuren in een nationalistische en imperialistische strijd. In maart 1990, tijdens het Koerdisch Nieuwjaar, liepen begrafenissen van gesneuvelde PKK'ers nog uit op massale demonstraties.

Maar na de ineenstorting van het Russische blok in 1989 en het uiteenvallen van het rivaliserende Westblok, werden de kaarten op het imperialistisch schaakbord flink geschud en verloor de PKK voormalige bondgenoten. De Golfoorlog van 1991 in Irak had de deur open gezet tot een 'nieuwe wereld[w]anorde', waarin het Koerdisch nationalisme voor de zoveelste maal werd gebruikt als lokaas voor kanonnenvlees. In de groeiende chaos, met de ontwikkeling van het ieder voor zich, waar kleine en grote imperialistische machten hun invloed willen vergroten in de strategisch en economisch belangrijke regio van het Midden-Oosten, blijft de PKK voortdurend de imperialistische tegenstellingen in de regio gebruiken, waarbij ze steun krijgt van regeringen zoals Syrië, Iran, Irak, Armenië, Griekenland en andere imperialistische landen, waaronder Rusland.

Om te overleven moest de PKK het geweer van schouder veranderen en kon zich niet langer als een puur maoïstische-stalinistische formatie verkopen. En hoewel begin de jaren negentig zo'n drieduizend PKK guerrilla's nog de feitelijke macht in handen kregen in Oost-Turkije, zocht Öcalan tegelijkertijd naar andere politieke mogelijkheden om zich te kunnen

handhaven. Vanaf dan volgden militaire confrontaties zich op met periodes van staakt het vuur en onderhandelingen. Een eerste wending kwam er begin de jaren negentig toen president Turgut Özal instemde met onderhandelingen. Behalve Özal, zelf half Koerdisch, hadden echter weinig Turkse politici hier oren naar, net zomin als een deel van de PKK zelf en nadat de president op 17 april 1993 in verdachte omstandigheden overleed vervloog daarmee terug de hoop op een politieke verzoening. In juni 1993 riep Öcalan terug de 'totale oorlog' uit. Hierop volgden nog episodes in 1998 die keer op keer op niets uitliepen. Toen de gewapende strijd steeds heviger vormen begon aan te nemen dwong Turkije Syrië tot de uitzetting van Öcalan. Deze vluchtte maar werd uiteindelijk op 15 februari 1999 door Turkse agenten gearresteerd. Hij werd tot de doodstraf veroordeeld wegens hoogverraad, maar dit vonnis werd onder druk van de Europese Unie omgezet in levenslang. Turkije had immers zijn kandidatuur gesteld voor toetreding tot de EU en moest bovendien beloven de mensenrechtensituatie van de Turkse Koerden te verbeteren. Sindsdien probeert Öcalan vanuit de gevangenis via zijn advocaten zijn partij te besturen. Vanaf augustus 1999 trekken de PKK guerrilla strijders zich terug uit het gebied en een reeks initiatieven worden genomen om het zogenaamde "vredes- en democratische proces" uit te bouwen.

Politieke manoeuvres om hun ware aard te verbergen

De strategie om hun plaats te veroveren binnen de heersende bourgeoisie moest aangepast worden en na heel wat (bloedige) fractiestrijd binnen de beweging, werd de kaart van de autonomie en het federalisme uitgespeeld om uit de politieke impasse te komen. Het achtste PKK partijcongres op 16 april 2002 bekrachtigde deze zogenaamde "democratische" gedaanteverandering. Nu zou zij streven naar 'bevrijding' via politieke rechten van de Koerden in Turkije en het geweld afzweren, hoewel de feitelijke PKK-leider Murat Karayilan in 2007 nog bevestigde dat een onafhankelijke staat nog altijd het primaire doel is van de organisatie. Op dit congres transformeerde de PKK zich en werd een nieuwe politieke tak in het leven geroepen, hoewel het om een pure tactische zet ging: *Congres voor Vrijheid en Democratie van Koerdistan (KADEK)*. De PKK gaf op dat moment aan, de strijd alleen nog via democratische weg voort te willen zetten. Een PKK / KADEK woordvoerder verklaarde echter dat het haar gewapende vleugel, *De verdedigingskrachten van het Volk (HPG)*, niet zou ontbinden of zijn wapens inleveren om redenen van 'zelfverdediging'. De organisatie wil haar vermogen om gewapende operaties uit te voeren handhaven

om zich als volwaardige gesprekspartner op de dringen. De KADEK verkoos ook een bestuursraad in april, maar de leden waren vrijwel identiek aan de Presidentiële Raad van de PKK. Op 15 november 2003 werd de KADEK op zijn beurt omgevormd tot een nog 'gematigder' fractie, het *Volkscongres van Koerdistan (KONGRA-GEL)* in een poging zich aanvaardbaar te maken aan de onderhandelingstafel en een parlementair mandaat.

De onderhandelingen met de Turkse regering leverden echter niet de gewenste resultaten op, en Öcalan riep in juni 2004 via zijn advocaten op de wapens weer ter hand te nemen, maar om het democratisch imago hoog te houden haastte hij zich eraan toe te voegen dat het niet om een oorlogsverklaring ging maar om 'zelfverdediging'. Tussen 2004 en 2009 werden regelmatig aanslagen gepleegd door de PKK en viel het Turkse leger enkele malen in het noorden van Irak PKK strijders aan. Beide partijen hielden zo de druk op de ketel.

In 2005 probeerden de nationalistenvia legale weg een plaats te veroveren in het Turkse parlement. Hiervoor werd de zogenaamde onafhankelijke en brede pro-Koerdische *Democratische Samenlevingspartij (DTP)* opgericht, een politieke mantelorganisatie gelieerd aan de PKK die verschillende verkozenen het parlement instuurde. Deze partij werd echter op zijn beurt door de Turkse overheid verboden wegens haar nauwe banden met de PKK en werd in 2008 opgevolgd door de pro-Koerdische *Vrede- en Democratiepartij (BDP)* (Turks: *Barış ve Demokrasi Partisi*, Koerdisch: *Partiya Aştî û Demokrasiyê*). Deze partij wordt nu officieel erkend als een sociaal- democratische partij. In 2009 nam zij voor de eerste keer deel aan de gemeenteraadverkiezingen en daar behaalde de BDP een grote meerderheid in het Zuid-Oosten van Turkije, 36 afgevaardigden zetelen nu bij de laatste verkiezing als onafhankelijken in het Turkse parlement. Vele KCK (5) gevangenen zijn lid van deze partij.

Om het gras onder de voeten te maaien van de PKK opent de Turkse regering in juli 2009 tegelijk een nieuw tegenoffensief, ditmaal een 'democratisch' ingekleed offensief: het Koerdisch hervormingsplan. De Koerden krijgen een eigen staatszender, nieuwe rechten zoals het recht op onderwijs van en in het Koerdisch, het recht op een Koerdische dorpsnaam en de Koerdische politieke partijen zullen kunnen deelnemen aan buitenlandse reizen. Als recent voorbeeld probeerden ze nog sympathie te winnen van de Koerdische massa's door liefdadige bedelingen van voedsel, ijskasten, ovens enz.

De PKK leider Öcalan speelt hier op in door vanuit de gevangenis een nieuwe uitgave te maken van zijn 'roadmap to peace' van 2003 (die echter niet zal worden vrijgegeven door de Turkse over-

heid)(6). De PKK kondigt aan dat het de gewapende strijd wil opgeven en 'vredesbrigades' de grens over gaat sturen om de "democratische" oplossing voor het conflict, die de Turkse regering ingezet heeft, te steunen. De eerste brigade, 8 PKK strijders en 26 Koerdische Turkse burgers die in de jaren 90 naar Irak waren gevlucht, steekt op 19 oktober de grens over vanuit Irak en werd door duizenden Turkse Koerden met Koerdische vlaggen ontvangen.



Beide kampen verhullen nu hun ware intenties. Hun kapitalistische, nationalistische en imperialistische belangen worden verbloemd in een pacifistisch en democratisch discours dat beter paste in het nieuwe wereldbeeld. Beiden proberen ook religieuze motieven uit te spelen en in te spelen op het politieke opkomende islamisme, zoals de oproep van Öcalan naar een alliantie met de Turks islamitische beweging rond Gülen.

Maar het is op de achtergrond van de vele spanningen in de regio van het Midden-Oosten en de ravages van de economische wereldcrisis dat we de inspanningen van de Turkse en Koerdische bourgeoisie moeten begrijpen, die de 'vrijheid' van de Koerden als onderhandelingskaart gebruiken.

Voor wat staat de Koerdische autonomie en het federalisme model?

Terwijl de strategie van de AKP regering (*Partij voor Rechtvaardigheid en Ontwikkeling*) fundamenteel dezelfde bleef als deze van de vorige regeringen, verschilde zijn tactiek aanzienlijk. De vertegenwoordigers van de Koerdische beweging in de Turkse politiek werden openlijk overbeladen met intriges en valse gestes, en op de achtergrond werd drie jaar met PKK-vertegenwoordigers in Europa onderhandeld in de Noorse hoofdstad Oslo, terwijl de regering doorging met haar repressie. Duizenden werden tijdens dit proces aangehouden in de KCK-processen, honderden Koerdische guerrillastrijders werden vermoord terwijl ze terugtrokken tijdens de 'staakt het vuur'-bestanden, betogingen werden hardhandig aangepakt met vele gewonden en verschillende doden, sociale repressie werd aangemoedigd in Turkse steden tegen de Koerden die daar woonden, met pogingen tot lynchpartijen als gevolg.

De nationalistenvan de PKK hebben de zet van de AKP regering beantwoord



**Lees onze brochures,
bekijk onze video's**

ICC videos

**The Selfish Gene:
dialectics of conflict
and cooperation**



**Capitalism poisons
the planet**



**Spain and Catalonia:
two countries, same
misery**



**in
het
Nederlands**

Klassenstrijd

-Discussiecyclus over "Strijdvormen en organisatie": inleiding deel 1. <http://nl.internationalism.org/node/1029>

"Revoluties zijn de locomotieven van de geschiedenis." Een diepgaande maatschappelijke omwenteling gebeurt niet louter 'van bovenaf', maar vraagt de steun en deelname van de massa's 'van onderop'. In de geschiedenis van het kapitalisme kennen we vele momenten van arbeidersstrijd en -verzet tegen allerlei gevolgen van het kapitalistische systeem en zelfs tegen het systeem zelf. In de jaren 2011 en 2012 staken opnieuw protestbewegingen tegen de uitpattingen van het wereldwijde kapitalistische systeem de kop op. Deze wereldwijde bewegingen zijn een schakel geworden in de geschiedenis van de arbeidersstrijd. Die verbondenheid tussen strijdbewegingen uit verleden en heden ligt hem zowel in de inhoud als in de vorm.

-Discussiecyclus over "Strijdvormen en organisatie": inleiding deel 2. <http://nl.internationalism.org/node/1030>

Hoe wordt de klasse zich bewust van zijn revolutionaire aard, van zijn historische rol, als drager van de toekomstige maatschappij? Hoe ontwikkelt een strijd zich eigenlijk? Haar strijd neemt twee gezichten aan: de economische verzetstrijd en de politieke om de uitbuiting op te heffen. Er is geen tegenstelling tussen de economische strijden en de politisering ervan. Er is ook geen tegenstelling tussen de inzet voor eenmaking van de strijd als klasse en voor de overdenking van de opgedane ervaringen. Zij maken deel uit van dezelfde strijd als klasse. De verscheping van de klassentegenstelling brengt het proletariaat tot bewustzijn, maar de ontwikkeling ervan samen met een klasse-eenheid is geen automatisch of mechanisch proces. Het verloopt heterogeen en ongelijkmatig, zowel in plaats als in ruimte.

-Schoonmakerstrijd: solidariteit ≠ activisme. <http://nl.internationalism.org/node/1019>

Enige tijd geleden heeft er zich in het internationalistisch milieu een discussie ontsponnen over steun aan en solidariteit

met de strijd van de schoonmakers. Verdienen de schoonmakers in strijd de steun van de revolutionairen? Of revolutionairen aan elke uiting van arbeidersstrijd hun steun moeten geven is geen automatisch gegeven. Dit is erg afhankelijk van de omstandigheden waarin de strijd plaatsvindt. Omdat we ons gezichtspunt verruimen, breiden we in deze bijdrage het vraagstuk van de steun uit naar die van de solidariteit, beter gezegd: de klassensolidariteit.

-Gezondheidszorg: onderlinge solidariteit voor de verdediging van de kwaliteit van ieders leven. <http://nl.internationalism.org/node/1021>

Het aangekondigde ontslag van 250 werkers bij Kennemer Gasthuis heeft geleid tot heftige discussies. Een door de AbvaKabo geplande protestvergadering op 8 november vormde een cruciaal moment in de beslissing of er actief verzet wordt opgenomen of niet. Het Kennemer Gasthuis is namelijk niet het enige ziekenhuis waar ontslagplannen worden aangekondigd of al zijn doorgevoerd. En dan zijn er nog de andere vormen van zorg waar driftig wordt gesnoeid en de nieuwe plannen van de regering Rutte II, waarvan men aanneemt dat ze in de loop van de komende jaren onder meer zullen leiden tot het ontslag van 60 á 80 duizend alfa-hulpen. Nu stelt zich de vraag: is het verantwoord om als verplegers of verzorgsters te gaan staken of andere acties te ondernemen, waarbij de patiënten aan hun lot worden overgelaten?

Crisis

-Nederland: de nivellering versluiert drastische bezuinigingsmaatregelen. <http://nl.internationalism.org/node/1020>

De eerste helft van november werden we dag in dag uit, van 's morgens vroeg tot 's avonds laat, gebombardeerd met de term 'inkomensafhankelijk zorgpremie'. Maar eigenlijk was dat helemaal niet de issue. Als PvdA voorzitter Hans Spekman uitkraamt: "Nivelleren is een feest", dan weten we dat de kern van de vraag was: hoe kan de PvdA 'nivelleren' het beste gebruiken om de arbeiders om de tuin te leiden en de bezuinigingen door de strot te duwen?

(vervolg van pagina 8)

bedrijven nemen steeds meer een internationaal karakter aan, en scheppen op hun manier een internationale verdeling van de arbeid en dat vormt, ondanks haar contradictoair karakter, een van de belangrijkste bijdragen van het kapitalisme aan de vooruitgang van de mensheid. Het toenemend internationale karakter van de productie begint dan te botsen met de verdeling van de wereld in nationale staten. "De nationale staat begint", zo bevestigt het Eerste Congres van de Derde Internationale in 1919, "nadat ze een krachtige stoot had gegeven aan de kapitalistische ontwikkeling te eng te worden voor een verdere uitbreiding van de productiekrachten."



**Maar vandaag
is de situatie gans anders**

Niemand zal beweren dat de nationalisatie van de olie-industrie in Mexico in 1938, of van die van Argentinië of van de Dexia bank in België vandaag er is gekomen omdat economisch gezien, het beheer ervan de begrenzingen van de maatschappij (multinational) te boven ging. En niemand zal een economische vooruitgang zien in de omvorming van de eigendom van al die grote multinationals, duizendmaal beter georganiseerd en krachtiger dan laat staan de Mexicaanse, Argentijnse, Hongaarse of Venezolaanse staat die de eigendom verwerft. Een dergelijke nationalisatie, zegt Engels, stelt geen vooruitgang van het kapitalisme of een ontwikkeling van de productiekrachten voor.

De betekenis van de nationalisaties begint te veranderen: omdat ze steeds meer gericht zijn tegen de toenemende internationale verdeling van de arbeid, vormen zij als gevolg daarvan, in plaats van een vooruitgang, een teruggang. Terwijl de nationalisaties in het verleden een uitdrukking waren van de toename van de expansie van het kapitalisme, vormen ze tegenwoordig echter de uitdrukking van een teruggang en van de ontbinding van het kapitalistische systeem.

Er zijn dus geen nationalisaties met progressief karakter meer mogelijk in de huidige ontbindingsfase van het kapitalisme.

De vraag of een sterke staatsinmenging (nationalisering) er voor kan zorgen dat de arbeidersklasse gespaard blijft of op z'n minst beschermd wordt kan dus niet anders dan negatief beantwoord worden. Het gaat niet langer om uitbreiding van de productiekrachten maar om haar beperking... met een veelzeggende uitzondering: de oorlogsindustrie. Vernietiging van productiekrachten en consumptiegoederen daar draaien de nationalisaties om sinds die periode. Voordat ze van het historische toneel verdwijnt, vernietigt het kapitalisme een groot deel van wat hij zelf heeft geschapen: zijn reusachtig productieapparaat, het moderne proletariaat en de internationale arbeidsverdeling. De productiekrachten worden iedere keer meer geketend aan de grenzen van de nationale staten.

En we stellen vast dat sinds de periode die aanleiding gaf tot de eerste wereldoorlog, sinds het overleven van iedere natie afhangt van haar bekwaamheid om haar plaaft met kracht en geweld te garanderen (En zijn plaats in het imperialistisch arena te verdedigen) op een te nauw geworden wereldmarkt, de kapitalistische economie voortdurend afhankelijk is geworden van zijn staat. In het kapitalisme in verval is

IS DE CRISIS OP TE VANGEN DOOR EEN AANTAL HERVORMINGEN?

de tendens naar staatskapitalisme trouwens een algemene, universele tendens geworden.

Wat we vandaag sinds 2008 meemaken is dus geen radicale wijziging in de visie van de rol van de staat, integendeel het is de bevestiging van de centrale rol die de Staat speelt om economische catastrofes te vermijden. Die rol bestaat erin zijn toevlucht te zoeken bij de staat om een economische machine te doen draaien die, spontaan gezien, aan zichzelf overgeleverd, verlamt is geraakt gekneld tussen zijn interne tegenstellingen.

Alleen door de nationalisaties en de tendens tot meer staat, vanaf 1914, te analyseren als iets wat deel uitmaakt van het proces van ontbinding van het kapitalisme, kunnen wij zijn werkelijke historische betekenis begrijpen.

-de nationalisering van de oorlogsindustrie in alle betrokken landen van **Wereldoorlog I**.

-Met de ontwikkeling van de crisis eind de jaren 1920 komen alle regimes, het stalinisme, het fascisme, de democratieën in de jaren 1930 in een politiek van nationalisaties en versterkte staatsinmenging terecht. zoals met het New Deal in de VS in 1933 of die van het Volksfront in Frankrijk, het Plan DeMan in België.

-Daarop volgde de algemene nationalisatie of staatscontrole op de oorlogsindustrie in de oorlogsjaren **1940**.

-Onmiddellijk na **Wereldoorlog II** is de opbouwpolitiek rechtsreeks door de Staten opgenomen in tal van landen, ook door middel van belangrijke nationalisering van sleutelsectoren van de economie, met inbegrip van het 'liberale' Engeland en het ganse nieuw gevormde oostblok.

-Nu volgt een periode van koude oorlog met een wedloop naar invloedssferen en herschikking van de naoorlogse economie. Deze periode die gepaard gaat met de decolonisaties gaat samen met een nieuwe golf van nationalisaties in tal van landen.

-Al iets beter gekend de nieuwe crisis sinds de jaren 70. We kunnen hierop ook terugkomen in de discussie en vooral op de periode van het neo liberalisme met zijn schijn tegenstellingen.

Zijn de onteigeningen (nationalisaties) een verzwakking van het kapitalisme?

Het betreft hier de kwestie van het 'Privaat bezit' en het 'collectief bezit' van de productiemiddelen. Een verzwakking van het privaat bezit zou een stap naar de 'socialisatie' zijn en om die reden een eis waar de arbeidersklasse moet achterstaan.

Nationalisatie betekent in geen geval "eigendom van de natie", maar enkel en alleen exclusief eigendom van de staat. Met andere woorden: met de nationalisatie gaat de eigendom eenvoudig over van de individuele kapitalist of de kapitalistische bedrijven in handen van de "collectieve kapitalist" (om de woorden van Engels te gebruiken), dat wil zeggen de staat van de kapitalisten?

De burgerlijke staat is "niets anders dan een machine ter onderdrukking van de ene klasse door een andere klasse en wel in de democratische republiek niet minder dan in de monarchie". (Engels, voorwoord tot de *Burgeroorlog* van Marx).

De staat is een instituut dat ontstaan is op grond van de verdeling van de maatschappij in klassen die onverzoebaar belangen hebben en haar functie is deze verdeling te vereeuwigen en daarmee "het recht van de bezittende klasse om allen die niets bezitten uit te buiten en de eerste de tweede laten overheersen" (Engels). "De moderne staat is op haar beurt slechts de organisatie die de burgerlijke maatschappij zich verschaft, om de collectieve uiterlijke voorwaarden van de kapitalistische productiewijze te verdedigen, zowel door de arbeiders als door de individuele kapitalisten. De moderne

staat, onder welke vorm ook, is een in wezen kapitalistisch werktuig, de staat van de kapitalisten, de ideële universele kapitalist." (Friedrich Engels).

Nationalisaties zijn geen socialisme

Door het privé-bezit van de productiemiddelen als de ware aard van het kapitalisme te proclameren stelt men tegelijkertijd dat het kapitalisme zonder dit privé-bezit niet kan bestaan. De marxistische opvatting over het privé-bezit, als fundament van de kapitalistische productie schijnt een ander formule in zich te behelzen: de verdwijning van het privé-bezit van de productiemiddelen is synoniem aan het verdwijnen van de kapitalistische maatschappij en dus aan het socialisme. Maar de ontwikkeling van het kapitalisme, of beter gezegd, het kapitalisme in zijn periode van verval laat ons een min of meer uitgesproken, maar ook algemene tendens zien in alle sectoren, van de beperking van het privé-bezit van de productiemiddelen, van hun nationalisatie.

De aard van het kapitalisme wordt niet bepaald door het privé-bezit van de productiemiddelen, wat niet anders dan een vorm is, eigen aan de bepaalde periode van het kapitalisme, de liberale periode van het kapitalisme, maar in de scheiding tussen de productiemiddelen en de werker.

Wat een kapitalistisch karakter geeft aan de productie, is niet het privé-bezit van de productiemiddelen. Het privé-bezit en het bezit van de productiemiddelen bestaat zowel in de slaven- als in de feodale maatschappij. Wat de productie haar kapitalistische karakter geeft, dat is de scheiding van de arbeiders van de productiemiddelen, hun verandering in middelen die te koop zijn en die als levende arbeid gecommandeerd kunnen worden met als doel om hen een overvloed, een meerwaarde, te produceren, dat wil zeggen de omvorming van de productiemiddelen, die in het productieproces hun karakter van eenvoudig werktuig verliezen om kapitaal te worden en als kapitaal te bestaan.

Het kapitalisme dat is de scheiding tussen de in het verleden opgehoopte arbeid, in de handen van een klasse, die de levende arbeid van een andere klasse dicteert en uitbuit. Onbelangrijk is de wijze waarop de bezittende klasse ieder zijn deel toekent. Onder het kapitalistische regime verandert deze verdeling voortdurend door de economische strijd en door het militaire geweld.

In de tijd van het liberale kapitalisme, de vorm waarin het kapitaal bestond, was essentieel die van het privé-kapitalisme.

"Privé-bezit van de productiemiddelen = kapitalisme" en "het einde van het privé-bezit = socialisme" waren frappante formules, maar waren slechts gedeeltelijk waar. Het ongemak ontstaat pas als de vorm ertoe neigt om zich te veranderen. De ingesleten gewoonte om de vorm voor de inhoud te nemen, omdat deze beantwoord aan een bepaald moment, verandert in een identificatie die niet bestaat, en leidt tot de fout de vorm voor de inhoud te nemen.

De meest radicale onteigening kan heel goed de kapitalisten als individuen, die genieten van de meerwaarde, doen verdwijnen, maar daarmee is nog niet de productie van de meerwaarde verdwenen, dat wil zeggen: het kapitalisme.

"Het grote verschil tussen het kapitalistische en het socialistische principe van de productie is deze: bij de eerste vinden de arbeiders de productiemiddelen tegenover zich in de vorm van kapitaal en kunnen er slechts over beschikken om het meerproducten van de meerwaarde te doen toenemen ten gunste van hun uitbuiters; terwijl bij de tweede gebruiken ze de productiemiddelen, in plaats van erdoor in bezit genomen te worden, voor de productie van de rijkdom ten gunste van zichzelf" (Marx) ■

Lac / Mei 2012

